

INTERFAOL TA'LIM MODELI ASOSIDA TALABALARNING INGLIZ TILIDAN O'ZLASHTIRISH SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH METODIKASI

Abdimurodova Shaxnoza Anvar qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti katta o'qituvchisi.

Annotatsiya: *Ushbu maqolada interfaol ta'lim modelida talabalarida ingliz tilini o'zlashtirish samaradorligi metodikasi haqida so'z boradi.*

Kalit so'zlar: *Pedagogika, tajriba, ilg'or pedagogik tajriba, konferensiya, mutaxassis, "Keys-stadi", "Blist-so'rov", "Modellashtirish".*

Pedagogikaning rivojlangan tajribalari hamda ta'limda erishilgan yutuqlarni amaliyotga olib kirish bugungi kunning muhim shartlaridan hisoblanadi. Hozirda o'qituvchi o'z faoliyati davomida foydalana olishi mumkin bo'lgan ulkan tajribalar bazasi shakllangan va u kundand-kunga yanada boyib bormoqda. Lekin shunga qaramasdan, o'qituvchilar va bo'lg'usi kasb egalari tomonidan ana shu tajribalarni o'zlashtirib olishlari birmuncha mushkullik bilan amalga oshmoqda. Pedagogning mavqeyi ilg'or tajribalarni vujudga keltirishda va ularni kasbdoshlari o'rtasida ommalashtirishda, ayniqsa, ahamiyatlidir. Ta'lim beruvchi yangi ilg'or pedagogik tajribani amaliyotga joriy etishda uning qimmatini hamda qay darajada samarali ekanligiga e'tibor berishi kerak. O'qituvchi amaliy faoliyatining innovatsiyaga yo'nalganligi nazariy pedagogik tadqiqotlar natijasida erishilgan yutuqlarni amaliyotga joriy etish imkoniyatini beradi. Aynan mana shunday tadqiqotlar natijalarini ommalashtirish uchun ularni keng jamoatchilikka tanishtirish talab etiladi. Bunday yangiliklarni soha mutaxassislari tomonidan tezkor maslahatlar berish, maxsus seminar hamda treninglar o'tkazish, konferensiyalarda chiqishlar qilish, bo'lg'usi pedagoglarga esa turkum ma'ruzalar havola etish orqali boshqa pedagogika vakillariga etkazish mumkin.

Ko'pgina adabiyotlarda hozirgi kunda eng ommaviy interfaol ta'lim metodlar "Keys-stadi" (yoki "O'quv keyslari"), "Blist-so'rov", "Modellashtirish", "Ijodiy ish", "Muammoli ta'lim" ekanligi qayd etiladi. Ma'lumotlarga ko'ra interfaol ta'lim strategiyalari qatoriga "Aqliy hujum", "Bumerang", "Galereya", "Zig-zag", "Zinamazina", "Muzyorar", "Rotastiya", "Yumaloqlangan qor" uslublar kiradi. Interfaol ta'lim metodlari tarkibidan interfaol ta'lim strategiyalarini ajratishda guruh ishini tashkil qilishga yondashuv ma'lum ma'noda strategiyondashuvga qiyoslanishiga asoslaniladi. Aslida bu strategiyalar ham ko'proq jihatdan interfaol ta'lim metodlariga tegishli bo'lib, ularning orasida boshqa farqlar yo'q. Interfaol grafik organayzerlar: "Baliq skeleti", "BBB", "Konseptual jadval", "Venn diagrammasi", "T-jadval", "Insert", "Klaster", "Nima uchun?", "Qanday?" va b. Interfaol grafik organayzerlarni ajratishda bunday mashg'ulotlarda asosiy fikrlar turli grafik shakllarda yozma ko'rinishda ifodalanishiga asoslaniladi. Aslida bu grafik organayzerlar bilan ishlash ham ko'proq jihatdan interfaol ta'lim metodlariga tegishli. Quyida yangi minteraktiv metodlardan bir nechtasini tahlil qilsak.

O'qituvchining ijodiy pedagogik faoliyati inson ongi, xulqini shakllantirishga, eng muhimi barkamol insonlar avlodini yaratishga bo'ysundirilgan vazifalarni ijobiy hal qilish jarayonidir. Shuningdek, loyihalashtirilgan o'quv maqsadi engil amalga oshadi hamda kutilayotgan natijaga tezroq erishiladi. Ya'ni;

- innovatsion ta'lim texnologiyasi tizimida o'qituvchining o'rne va vazifalari aniq belgilanishi zarur;

- o'qituvchi yangi kasbiy lavozim - «o'qituvchi-texnolog», - «pedagog-texnolog» darajasiga ko'tarilishi kerak;

- «o'qituvchi-texnolog» maxsus bilim, ko'nikma, malakaga ega bo'lishi kerak;

- «o'qituvchi-texnolog»ning pedagogik jamoa o'rtasida nufuzi, salohiyatining ortishi, ma'naviy, moddiy manfaatdorligining ta'minlanishi bo'yicha aniq tadbirlar amalga oshirilgan bo'lishi zarur.

Mazkur metod o'quvchilarning mashg'ulotlar jarayonidagi faolliklarini ta'minlash, ularni erkin fikr yuritishga rag'batlantirish hamda bir xil fikrlash inertsiyasidan ozod etish, muayyan mazvu yuzasidan rang-barang g'oyalarni to'plash, shuningdek, ijodiy vazifalarni hal etish jarayonining dastlabki bosqichida paydo bo'lgan fikrlarni yengishga o'rganish uchun xizmat qiladi.

Ta'lim sifatini rivojlantirishda mashg'ulotlarda o'qituvchilar dars jarayonida innovatsion texnologiyalardan foydalanishlari, albatta, samarali natijalarni beradi.

Interfaol ta'lim modeli asosida talabalarning Ingliz tilidan o'zlashtirish samaradorligini monitoring qilishni takomillashtirish metodikasi quyidagicha bo'lishi mumkin:

1. Maqsad va maqsadlar belgilash: Monitoring jarayonini boshlashdan oldin, talabalarning Ingliz tilidan o'zlashtirishga qanday mazmuni va amaliy ko'nikmalar olishlarini aniqlash lozim. Bu maqsadlar tufayli monitoring jarayonida qanday o'tkazish, natijalarni qanday baholash va muvaffaqiyat darajasini qanday aniqlash kerakligini bilishimiz mumkin.

2. Yo'l harakatini qo'llab-quvvatlash: Talabalarning Ingliz tilidan o'zlashtirish samaradorligini monitoring qilish uchun berilgan yo'llarni to'liq tushunish va mustaqil ishlashlarni ta'minlash zarur. Bu yo'llar o'qitish usullari, onlayn resurslar, ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarga tashrif qilish va boshqalar bo'lishi mumkin.

3. Muhokama va baholash usullari: Monitoring jarayonida talabalarning Ingliz tilidan o'zlashtirish samaradorligini baholash uchun ustuvor usullar qo'llanilishi kerak. Muhokama, test natijalari, loyihalar, yozma va suhbat qaydlarining baholashlari, veb-saytlardan foydalanish va boshqalar bu yerda keltirilishi mumkin. Bu usullar talabalarning o'zlarining o'zlashtirishdariga ko'rsatgan rivojlanganligini tushuntiruvchi ma'lumotlar berishi mumkin.

4. Data yigish va tahlil: Monitoring jarayonida to'plangan ma'lumotlarni to'playish va tahlil qilish muhimdir. Tahlil natijalariga ko'ra, o'qituvchi va o'rganuvchilar orasidagi ta'sirli amallarni aniqlash, o'zlashtirish samaradorligini yanada oshirish uchun qanday o'zgartirishlarni amalga oshirish mumkin.

5. Qatnov va qattiqbosh ish birliktashlik: Monitoring jarayoni talabalar, o'qituvchilar va o'rganuvchilar o'rtasidagi ishbirligina asoslanishi kerak. O'qituvchilar talabalarning

o'zlarini baho berish va yuqori doirasidagi tanlovlar qo'llashda qatnashishi va talabalarning o'zlashtirishnu baholashdagi mo'ljallangan maqsadlarni tushunishlari zarur.

6. To'g'ri yo'nalishni aniqlash va qo'llab-quvvatlash: Monitoring jarayonida talabalarning Ingliz tilidan o'zlashtirish darajasini aniqlash uchun yo'nalish ko'rsatuvchi ko'rsatkichlarni qo'llash muhimdir. Bu ko'rsatkichlar o'qingan yozadigan, tilni boshqarish, e'lon qilish va lug'atda o'rganilgan so'zlar kabi ko'rsatkichlardan iborat bo'lishi mumkin.

Interfaol ta'lim modeli asosida talabalarning Ingliz tilidan o'zlashtirish samaradorligini monitoring qilishning takomillashtirish metodikalari, o'qituvchilar va o'rganuvchilarning tajribalariga asoslanishi va o'zlashtirish samaradorligini qo'llab-quvvatlash uchun talabalarga boshqa resurslar va maslahatlar taqdim etishga asoslanishi lozim. Bu, talabalarning o'zlashtirishning samaradorligini yanada oshirish va ularga yo'nalish ko'rsatish uchun muhimdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

[1] Artemov V.A. Psixologiya obucheniya inostrannomu yazyku. – M.: “Pedagogika”, 1989.– S.103.

[2] Bim I. L. Некоторые актуальные проблемы современного обучения иностранным языкам.- YAISH. 2001, № 4.– S.39

[3] Yoralieva U.Q. Maktabgacha ta'lim tizimida xorijiy tillarni o'qitishning o'ziga xosxususiyatlari va unda interfaol usullardan foydalanishning imkoniyatlari. Zamonaviy ta'lim jurnali. –T., 2014, 9-son.–27 b.

[4] Мансуров, Н., & Жалилова, В. (2021). МЕТОДИКА ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ-НАУЧНАЯ ОТРАСЛЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПЕДАГОГИКИ. Збірник наукових праць SCIENTIA. <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/issue/view/26.03.2021/487>.

5. Yuldashev Tadjidin Abdulkarimovich; Shomurotov Ulugbek Melikboboyevich. MEASURES TO ELIMINATE OR PREVENT THE MANIFESTATION OF PERSONALITY AGGRESSION OR AGGRESSION IN THE INDIVIDUAL. CZ 2022, 151-152.